

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce **Bc. M.Š.**, proti žalovanému **Finančnímu úřadu pro Prahu 5**, se sídlem Peroutkova 61, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2004 č. j. 9 Ca 315/2003 - 32,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora označeného usnesení Městského soudu v Praze, jímž byla odmítnuta jeho žaloba proti nečinnosti správního orgánu, která měla spočívat v neposkytnutí osobních údajů zpracovávaných o něm Finančním úřadem pro Prahu 5. Městský soud vyšel z názoru, že s účinností od 1. 1. 2003 bylo novelou občanského soudního řádu provedenou zákonem č. 151/2002 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím soudního řádu správního, a to čl. VI. bod 4 vypuštěno ust. § 9 odst. 2 písm. b) o. s. ř., včetně poznámky pod čarou č. 39) - tj. ustanovení, podle něhož rozhodoval Městský soud v Praze a v odvolacím řízení Vrchní soud ve věcech ochrany osobních údajů. Tato procesní změna souvisela s přijetím zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen s. ř. s.), podle něhož poskytují ochranu veřejným subjektivním právům soudy ve správním soudnictví. V dané věci jde nepochybně o veřejné subjektivní právo žalobce na poskytnutí informace podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

Podle § 4 odst. 1 písm. a), b), c), s. ř. s. soudy ve správním soudnictví rozhodují mj. o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy a o ochraně proti nečinnosti správního orgánu a o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu. V daném případě nemohl žalobce uplatnit ochranu formou žaloby na přezkoumání správního rozhodnutí, neboť o právu žalobce na informace podle zákona č. 101/2000 Sb. se nevydává žádné rozhodnutí (a to ani fikcí jak je tomu u zákona č. 106/1999 Sb.), nejde ani o zásah, neboť se žalobce domáhá splnění povinnosti, ovšem nejsou splněny ani podmínky žaloby na ochranu před nečinností podle § 79 a násl. s. ř. s. Žalobce se nedomáhá uložení povinnosti vydat rozhodnutí nebo osvědčení podle § 81 s. ř. s., jednoznačně se domáhá splnění povinnosti, kterou má správce informací přímo ze zákona. Garance plnění těchto povinností je zákonem svěřena Úřadu pro ochranu osobních údajů (§ 2, § 21 odst. 1 cit. zákona), který může učinit opatření k nápravě či uložit sankci. K tomu městský soud poukazuje i na rozhodnutí zvláštního senátu zřízeného zákonem č. 131/2002 Sb. ze dne 6. 2. 2004, sp. zn. Konf. 15/2003, podle něhož nebyla založena pravomoc soudu ve věcech ochrany osobních údajů dokonce ani za účinnosti shora zmíněného ust. § 9 odst. 2 písm. b) o. s. ř. Z těchto skutečností městský soud dovodil nedostatek věcné pravomoci, a tedy i nedostatek podmínek řízení, a proto žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá kasační důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) – nezákonnost spočívající v nesprávném právním posouzení, písm. c) – zmatečnost řízení, písm. d) – jiné vady řízení před soudem, mající za následek nezákonnost rozhodnutí, písm. e) – nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu. V první řadě poukazuje na podanou žalobu, kterou se podle § 79 odst. 1 o. s. ř. domáhal nároku na poskytnutí informací o osobních údajích, zpracovávaných o něm žalovaným s žalobním petitem podle § 80 písm. b) o. s. ř., tedy na splnění povinností vyplývajících ze zákona. Pravomoc soudu rozhodovat o takovém návrhu judikoval např. Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 2. 12. 2002, č. j. 1 Co 204/2002 - 74, jehož kopii soudu předložil. V době podání žaloby sice již bylo ust. § 9 odst. 2 písm. b) z občanského soudního řádu vypuštěno a nahrazeno, ale to nebylo samo o sobě důvodem pro to, aby žaloba byla předložena správnímu úseku a projednávána podle soudního řádu správního. Občanskoprávní žaloba byla zřejmá jak z petitu, tak z označení žalovaného, kterým nebyl správní orgán, ale Česká republika - Finanční úřad pro Prahu 5, tedy stát. Podle § 79 odst. 1 o. s. ř. se řízení zahajuje na návrh se zákonnými náležitostmi, mezi které patří vyličení skutku, nikoliv však právní kvalifikace nároku. Pokud tak žalobce nadbytečně činí, není soud touto právní kvalifikací vázán a ze zásady *iura novit curia* plyne, že soud znající právo sám posoudí uplatněný nárok po stránce právní, včetně aplikace správního procesního předpisu. V návrhu stěžovatel uvedl petit rozsudku i předběžného opatření přesně určující vykonatelnou povinnost žalovaného a přesně odpovídá např. výroku rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 30. 8. 2001, č. j. 10 C 1/98 - 147, kterým soud takovou povinnost v jeho prospěch uložil. Stěžovatel připomíná svá práva daná mu čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod a čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a právo na ochranu základních práv a svobod soudní mocí podle čl. 4 Ústavy ČR. Ochranu osobních údajů stanoví zákon č. 101/2000 Sb., a čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod včetně druhé směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. 10. 1996 ukládá členským státům zaručit právo na získání informací bez omezení a bez prodlení. Žalovaný v daném případě o stěžovateli shromažďuje osobní data, která využívá nad nezbytnou míru, tedy je zneužívá, a na jeho žádosti podávané od r. 1999 nereaguje či reaguje negativně. Podanou žalobou se proto stěžovatel domáhal soudní ochrany proti zneužívání jeho osobních údajů, které mu žalovaný odmítl zpřístupnit, tedy ochrany svých základních práv podle čl. 10 Listiny, a to vynucením povinnosti vyplývajících z § 12 zákona č. 101/2000 Sb. Městský soud

ovšem žalobu sám posoudil jako správný, a tuto skutečnost stěžovatel zjistil až z vyřízení jeho stížnosti podané proti nevydání předběžného opatření v zákonné lhůtě. Proto podal další stížnost s podrobným právním rozbořem, která nebyla akceptována a následně obdržel výzvu soudu k upřesnění návrhu výroku rozsudku tak, aby bylo zřejmé, podle jakého procesního předpisu a jaké ochrany se dovolává. Na výzvu reagoval vyjmenováním hmotněprávních ustanovení, z nichž dovozuje svůj nárok s tím, že právní kvalifikace nepatří mezi náležitosti žaloby a mezi tvrzeným skutkem a petitem žádný rozpor není. Soudem byl stěžovatel znovu poučen o důvodech přidělení věci úseku správního soudnictví a vyzván k vyjádření, zda na žalobě trvá a pokud ano, jaké soudní ochrany se domáhá. Pod dojmem tohoto poučení omezil a upřesnil žalobu na uložení povinnosti poskytnutí informací o osobních údajích shromažďovaných o něm Finančním úřadem pro Prahu 5. Jen v důsledku opakovaných výzev soudu podlehl a podřadil svůj návrh ust. § 79 a násl. s. ř. s.; na to soud po poučení žalobu odmítl. Stěžovatel nepochybuje o tom, že jeho nárok vyplývá přímo ze zákona, pochybuje však o tom, že se jedná o právo veřejné. Za ústavně nekonformní považuje postup soudu, který ač si byl vědom, že jde o žalobu podanou podle § 79 o. s. ř. s žalobním nárokem podle § 80 písm. b) o. s. ř., opakovaně jej vyzýval, naléhal a nutil k právní kvalifikaci nároku, včetně zavádějícího poučení, a tento postup nakonec vyústil v odmítnutí návrhu. Přitom pokud by o jeho žalobě v původním znění rozhodoval soud na občanskoprávním úseku a shledal by příslušným Úřad pro ochranu osobních údajů, žalobu by neodmítal, ale zastavil by řízení spolu s rozhodnutím o postoupení věci příslušnému orgánu podle § 104 odst. 1 o. s. ř., byl by mu vrácen soudní poplatek a měl by možnost odvolacího přezkumu. Není bez významu, že městský soud bez součinnosti se stěžovatelem ve všech výzvách a rozhodnutích označoval za žalovaného Finanční úřad pro Prahu 5, tedy správní orgán a nikoliv Českou republiku - Finanční úřad pro Prahu 5 dle žaloby. Navíc stěžovatel pochybuje o příslušnosti Úřadu pro ochranu osobních údajů, neboť by nebyla zachována možnost dosáhnout nápravy v případě nezákonného nebo nesprávného postupu. K tomu upozorňuje na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Rotaru ca Rumunsko ze dne 4. 5. 2000, z něhož plyne právo na soudní přezkum v případě shromažďování osobních dat. Městským soudem konstatované usnesení „zvláštního senátu Nejvyššího správního soudu“ č. j. Konf 15/2003 - 24 přehlíží ustanovení právních předpisů vyšší právní síly i judikaturu ESLP, týká se jiné právní věci a v daném případě může být pouze vodítkem, nikoliv závazným rozhodnutím. V tomto usnesení jsou konstatována usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 28. 8. 2002, sp. zn. IV. ÚS 143/02 a ze dne 25. 6. 2002, sp. zn. I. ÚS 5/02 (odmítající ústavní stížnosti proti rozhodnutím soudů o zastavení řízení ve věcech ochrany osobních údajů), zcela však opomenut zůstal nálezný Ústavního soudu ze dne 21. 3. 2002 sp. zn. III. ÚS 256/01; v této věci Ústavní soud rozhodoval věcně, i když při závěru o nedostatku kompetence soudů k projednání sporu by ústavní stížnost usnesením odmítl. Úřad pro ochranu osobních údajů provádí podle zákona dozor nad dodržováním povinností, přijímá podněty a stížnosti, projednává přestupky a jiné správní delikty a uděluje pokuty (§ 29 odst. 1 písm. a/, c/, f/ zákona č. 101/2000 Sb.) a podle § 21 odst. 1 má subjekt právo se na Úřad obrátit s žádostí o opatření k nápravě. Tím ovšem není založena jeho pravomoc k rozhodování sporů, o nichž tedy musí rozhodovat soudy. Vrchní soud v Praze také judikoval ve věci č. j. 6 A 35/92 - 13 ze dne 14. 4. 1993, že pokud stížnost či podnět vyřizuje správní úřad v rámci dozorcího práva, aniž vydává rozhodnutí, je vyřízení spočívající ve vyznění ze soudního přezkumu vyloučeno. Dále stěžovatel poukazuje na ustálenou soudní judikaturu ve věcech občanskoprávních a zejména na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 1998, č. j. 2 Odon 154/1997, podle něhož se skutek v soudním řízení sporném vyvíjí od žaloby, jejího skutkového vyličení rozhodných skutečností, tak aby z něho vyplynulo o jaký právní poměr žalobce svůj nárok opírá, není však třeba výslovné uvedení tohoto právního důvodu přímo v žalobě. Žalobce není povinen se v žalobě dovolávat právního důvodu žaloby a právní

posouzení přísluší soudu. Uvedením právního důvodu není ani soud vázán a může věc po právní stránce posoudit jinak. V daném případě dva různé předpisy – občanský zákoník a zákon o ochraně osobních údajů upravují stejnou právní materii, což ztěžuje dosažení právní ochrany a narušuje právní jistoty občanů. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhuje zrušení napadeného usnesení Městského soudu v Praze. Ke kasační stížnosti stěžovatel připojil kopie svých stížností a jejich vyřízení, a své podání v němž upozorňuje Městský soud v Praze na zjevnou nesprávnost rozhodnutí zvláštního senátu Nejvyššího správního soudu č. j. Konf. 15/2003 - 24

Žalovaný možnosti vyjádření ke kasační stížnosti nevyužil.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žaloba doručená Městskému soudu v Praze dne 31. 12. 2003 směřuje proti žalovanému označenému jako „Česká republika - Finanční úřad pro Prahu 5“, je v ní popisována pětiletá marná snaha žalobce o získání zprávy od žalovaného o údajích uchovávaných k jeho osobě v informačních systémech označeného úřadu, na které má podle § 12 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb. nárok. Navrhl vydání rozsudku, podle něhož měla být žalovanému uložena povinnost poskytnout žalobci bezplatně informace o všech osobních údajích zpracovávaných o něm Finančním úřadem pro Prahu 5 ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku a dále v každém kalendářním roce, počínaje rokem následujícím po právní moci rozsudku vždy do 31. ledna každého roku a nahradit mu náklady tohoto řízení do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku. Současně požádal o vydání předběžného opatření spočívajícího v bezplatném poskytnutí informací o všech osobních údajích zpracovávaných o něm Finančním úřadem pro Prahu 5 ve lhůtě do tří dnů od doručení usnesení. Žaloba byla zapsána u městského soudu do rejstříku „Ca“ a usnesením ze dne 8. 3. 2004 byl stěžovatel vyzván, aby návrh rozsudku upřesnil tak, aby bylo zřejmé, podle jakého procesního předpisu a jaké ochrany se dovolává. V důvodech byl uveden rozpor mezi návrhem na uložení povinnosti a textem popisujícím nečinnost správního orgánu. Ve vyjádření ze dne 15. 3. 2004 stěžovatel uvedl, že se domáhá nároku na poskytnutí informací podle § 12 zákona č. 101/2002 Sb. a poukázal na usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 2. 2002, č. j. 1 Co 60/2002 Sb. a ze dne 2. 12. 2002, č. j. 1 Co 204/2002 - 74 a na skutečnost, že v návrhu vylíčil skutkový stav a navrhl vydání rozsudku zcela odpovídajícího rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5, č. j. 10 C 1/98 - 147, kterým bylo vyhověno jeho obdobnému návrhu. V závěru uvedl, že se domáhá soudní ochrany proti zneužívání jeho osobních údajů, které mu správní orgán odmítl zpřístupnit, a to přímým vynucením povinnosti. Zmíněná usnesení k vyjádření připojil. Dne 5. 4. 2004 zaslal soud stěžovateli sdělení a poučení podle § 5 o. s. ř. (§ 64 s. ř. s.), v němž uvedl, že i když je žaloba formulována jako občanskoprávní, byla přidělena k vyřízení úseku správního soudnictví s ohledem na novelu občanského soudního řádu vylučující věci ochrany osobních údajů a současně zavedenou ochranu veřejných subjektivních práv soudním řádem správním. V závěru byl opětovně vyzván k vyjádření jaké soudní ochrany ve smyslu platných právních předpisů se domáhá. Dne 19. 4. 2004 stěžovatel předložil „omezení a upřesnění žaloby“, v němž uvedl, že předmětem žaloby činí žádost o poskytnutí informací ze dne 10. 7. 2003, nikoliv již poskytování informací v každém kalendářním roce. Současně uvedl, že na výzvu soudu sděluje, že tento návrh je podřaditelný pod ust. § 79 a násl. s. ř. s. - ochrana proti nečinnosti správního orgánu. Po zaplacení soudního poplatku a procesním poučení byla žaloba odmítnuta usnesením napadeným kasační stížností.

Důvodnost kasační stížnosti Nejvyšší správní soud pak posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.). Stěžovatel namítá kasační důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), c), d), e) s. ř. s. K tomu je třeba především poukázat

na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98 (dosud nepublikováno), podle něhož *je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti o odmítnutí návrhu, přičemž pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem.* V daném případě lze k tomu připojit, že samostatně nelze uplatnit ani kasační důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (nezákonnost spočívající v nesprávném právním posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení). Ve vztahu k ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. však lze projednat veškeré věcné námitky kasační stížnosti, ať je stěžovatel podřadil jakémukoliv jinému ustanovení.

Stěžejní otázkou je, zda žaloba podaná stěžovatelem měla být projednána soudem na úseku občanskoprávním či správním. Pro posouzení je rozhodné žalobní tvrzení a žalobní návrh. Stěžovateli lze přisvědčit v tom, že podle § 79 o. s. ř. nemusí být v návrhu obsaženo konkrétní podřazení skutkových tvrzení příslušným právním ustanovením ani nemusí být uvedeno, podle jakého procesního předpisu má žalobu soud projednat. Jiná je ovšem situace tam, kde procesní předpisy upravují různé žalobní návrhy, které mohou plynout z obdobného skutkového stavu, nebo tam, kde tomuto skutkovému stavu odpovídá jiný žalobní petit než v žalobě uvedený a zejména tam, kde se tato difference promítá i do užití různých procesních předpisů a má vliv na pravomoc soudu. V době podání žaloby (31. 12. 2003) občanský soudní řád vymezoval rozsah pravomoci soudu v § 7 tak, že podle odst. 1 v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány, podle odst. 2 jiné věci projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení, jen stanoví-li to zákon a podle odst. 4 pravomoc soudů ve věcech správního soudnictví upravuje zvláštní zákon. Soudní řád správní v § 2 stanovil, že ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon. Pravomoc soudů ve správním soudnictví pak vymezil § 4 s. ř. s.

Stěžovatel podal žalobu, která by skutečně mohla odpovídat návrhu na splnění povinnosti ve smyslu § 80 písm. b) o. s. ř. V tom případě je rozhodné, zda skutečně šlo o žalobu spadající pod pravomoc soudů v občanskoprávním řízení. Ta byla dovozována ve věcech ochrany osobních údajů ze zvláštního zákona, kterým byl zákon č. 256/1992 Sb. a tomu odpovídalo vymezení věcné příslušnosti krajských soudů v § 9 o. s. ř. V době podání předmětné žaloby ovšem již ust. § 9 odst. 2 písm. b) součástí občanského soudního řádu nebylo a stejně tak již neplatil zmíněný zvláštní zákon. Ustanovení § 9 odst. 2 písm. b) o. s. ř. bylo zrušeno zákonem č. 151/2002 Sb., čl. VI. bod 4, a to včetně poznámky pod čarou č. 39). Poukazuje-li stěžovatel na právní nezávažnost poznámky pod čarou, nemá tato námitka žádný význam. Soud totiž pouze konstatoval, že byla současně s předmětným ustanovením zrušena a žádné jiné závěry z ní nečinil. V době podání žaloby tedy nebylo možné vycházet z uvedených ustanovení občanského soudního řádu a je proto zcela nerozhodný poukaz stěžovatele na rozhodnutí jiného soudu o obdobném návrhu, stejně tak jako na předložená usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 2. 2002 a ze dne 2. 12. 2002, neboť ta byla vydána za již neplatné právní úpravy a z ní také vycházela. Závěry z nich plynoucí jsou za nové právní úpravy neaplikovatelné.

Jestliže tedy podle právní úpravy platné v době podání žaloby nebyl soud oprávněn rozhodnout v občanskoprávním řízení o žalobě na splnění povinnosti spočívající v poskytnutí informací o osobním stavu, musel soud vážit, zda nová právní úprava nezakládá jinou možnost projednání žaloby. Zde správně vycházel ze soudního řádu správního, který v § 4 odst. 1 písm. b) založil pravomoc soudu ve správním soudnictví k ochraně proti nečinnosti správního orgánu a z veřejnoprávního charakteru práva na informace. Zpochybňuje-li stěžovatel toto posouzení poukazem na možnou ochranu osobních údajů i podle občanského zákoníku, je třeba uvést, že takto žaloba v původním ani upraveném znění formulována nebyla. V této fázi úvah nemohl soud ovšem předjímat, zda v daném případě skutečně může být žaloba úspěšná a zda pro žalobce nebude výhodnější zastavení řízení soudem v řízení občanskoprávním. Vzhledem k tomu, že vylíčením skutkových okolností žaloba odpovídala náležitostem žaloby na ochranu před nečinností správního orgánu podle § 79 a násl. s. ř. s., nikoliv však petitem, který odpovídal návrhu občanskoprávnímu, postupoval soud v souladu s ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. pokud vyzval k odstranění nejasností ohledně specifikace podané žaloby. Zcela nerozhodné přitom bylo označení žalovaného, neboť ve správním soudnictví je žalovaným správní orgán, v případě žaloby proti nečinnosti to je podle § 79 odst. 2 s. ř. s. správní orgán, který má podle žalobního tvrzení povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení. I když je označení žalovaného náležitostí každého návrhu (§ 37 odst. 3 s. ř. s.), nepřesné označení není vadou, k jejímuž odstranění je třeba vyzývat, neboť žalovaný je dán ze zákona. Skutečnost, že v žalobě byl žalovaný označen jako „Česká republika - Finanční úřad pro Prahu 5“ nebránila závěru o tom, že na základě vylíčení skutkových okolností v žalobě povinnou osobou a tedy žalovaným v žalobě na ochranu proti nečinnosti má být Finanční úřad pro Prahu 5; městský soud tak nepochybil, když jej za žalovaného označil. V důsledku poučení a výzvy také stěžovatel podáním ze dne 19. 4. 2004 upravil žalobní návrh a podřadil svou žalobu ust. § 79 a násl. s. ř. s., tedy vymezil, že se jedná o žalobu proti nečinnosti správního orgánu. Namítá-li stěžovatel, že tak učinil pod nátlakem poučení a opakované výzvy, je třeba poukázat na ust. § 5 o. s. ř., užití městským soudem, podle něhož soudy poskytují účastníkům poučení o jejich procesních právech a povinnostech. Takovou povinnost ukládá soudu i ust. § 36 odst. 1 s. ř. s.; za situace, kdy nebylo jednoznačné, zda se jedná o správní žalobu, bylo na místě poučení podle občanského soudního řádu, ovšem ani záměna těchto ustanovení by se práv účastníka nedotkla pro obdobné vymezení poučovací povinnosti v obou procesních předpisech. Toto poučení lze využít i k zajištění toho, aby účastník v řízení neutrpěl újmu pro neodstranění procesních nedostatků žaloby, v daném případě pro nedostatek specifikace druhu žaloby. Soud přitom nepřekročil meze poučení a nezavazoval stěžovatele k žádnému postupu; nelze přehlédnout ani skutečnost, že adresátem poučení byla osoba s právnickým vzděláním bakalářského typu a značnou zkušeností ze soudních řízení jak vlastních, tak i vedených na základě zmocnění za jiné osoby (což je známo jak městskému soudu, tak i Nejvyššímu správnímu soudu z úřední činnosti). Pokud se stěžovatel rozhodl změnit žalobní návrh a specifikovat jej jako návrh na ochranu před nečinností správního orgánu, a v řízení nevyvstala žádná pochybnost o způsobilosti stěžovatele k takému úkonu, jde o úkon pro další řízení soudu závazný.

Městský soud proto byl povinen vycházet z této specifikace a vážit, zda jsou splněny podmínky k projednání žaloby. Podle § 79 odst. 1 s. ř. s. se ochrany proti nečinnosti správního orgánu může domáhat ten, kdo bezvysledně vyčerpal prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu a může se žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. Při důvodnosti žaloby soud podle § 81 odst. 2 s. ř. s.

uloží rozsudkem správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení a stanoví k tomu přiměřenou lhůtu, ne však delší, než kterou určuje zvláštní zákon. Nečinnost tedy musí spočívat v nevydání rozhodnutí nebo osvědčení, k němuž je správní orgán ze zákona povinen.

Nečinnost žalovaného byla podle žaloby spatřována v nesdělení informací, které jsou k osobě stěžovatele uchovávány v informačních systémech žalovaného správního úřadu a povinnost tyto informace poskytnout byla žalobou požadována. Podle § 12 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. (ve znění rozhodném v době podání žaloby i rozhodnutí městského soudu), musel správce informací jednou za rok bezplatně, jinak kdykoli za přiměřenou úhradu nepřevyšující náklady nezbytné na poskytnutí informace, subjektu údajů na základě písemné žádosti poskytnout informace o osobních údajích o něm zpracovávaných, pokud zákon nestanoví jinak. Jedná se o zákonnou povinnost, o níž se rozhodnutí nevydává, a to ani v negativním případě. Ochrana práv subjektů údajů je upravena ust. § 21 odst. 1 cit. zákona, podle něhož se může subjekt při porušení povinností správcem údajů obrátit na Úřad pro ochranu osobních údajů s žádostí o zajištění opatření k nápravě. Úřad je tedy tím, kdo zajistí opatření k nápravě při porušení povinností správcem daně a kdo má také pravomoc uložit za takové porušení povinností sankci (v rozhodné době se jednalo o pokutu podle § 46 odst. 1 zákona ve výši do 10 000 000 Kč).

Postup Úřadu pro ochranu osobních údajů je dán zákonem, spočívá v opatření, uložení sankce či jiném rozhodnutí vydaném podle § 41 ve správním řízení - proto je nerozhodné stěžovatelem citované usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 4. 1993, sp. zn. 6 A 35/1992 Sb., které se týká nemožnosti soudního přezkumu vyrozumění o vyřízení stížnosti podle vládní vyhlášky č. 150/1958 Ú.l. (ve vztahu k žalobě proti správnímu rozhodnutí podle části páté občanského soudního řádu v tehdy platném znění).

Kompetencí k rozhodnutí v případě porušení povinností správce při zpracování osobních údajů se zabýval zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů. Usnesením ze dne 6. 2. 2004, č. j. Konf. 15/2003 rozhodl, že příslušným je Úřad pro ochranu osobních údajů a nikoliv soud. Pravomocné rozhodnutí o kompetenčním sporu je podle § 5 odst. 5 cit. zákona závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž tento spor vznikl, jakož i pro všechny orgány moci výkonné, orgány územního samosprávného celku, jakož i fyzické nebo právnické osoby nebo jiné orgány, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, a soudy. I když je tedy rozhodnutí zvláštního senátu přímo závazné jen v daném kompetenčním sporu, je jeho praktická závaznost širší, neboť jeho nerespektováním by docházelo k opakovaným kompetenčním sporům. Namítá-li stěžovatel nesprávnost tohoto usnesení, nelze k takové námitce přihlížet, nehledě k tomu, že směřuje k současně soudem vyslovenému názoru o kompetencích za předchozí a již neplatné právní úpravy. Stejně tak stěžovatelem označená rozhodnutí Ústavního soudu, a to usnesení sp. zn. I ÚS 5/02, shodně jako usnesení sp. zn. IV. ÚS 143/02 vycházejí z kompetence Úřadu pro ochranu osobních údajů s tím, že soudní přezkum přichází v úvahu ve vztahu k rozhodnutí tohoto úřadu vydanému podle § 41 zákona č. 101/2000 Sb. Stěžovatel dále zdůraznil, že zcela opomenut zůstal nálezný Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 256/01, který řešil problematiku věcně, tudíž ústavní stížnost neodmítl, jak by bylo na místě v případě nepříslušnosti soudu k rozhodnutí. Tento nálezný se ovšem týkal rozhodnutí soudu ve věci ochrany osobnosti a zabýval přípustností užití srovnávacích fotografií při rekognici v trestním řízení a možným dotčením osobnostních práv. Ve vztahu k posouzení dané žaloby pro stěžovatele z tohoto rozhodnutí nelze ničeho vytěžit.

Záruka práva na získání informací plynoucí z druhé směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. 10. 1996 je ve vztahu k informacím osobního charakteru zaručena právě zákonem č. 101/2002 Sb., a to jednak povinností správců poskytnout informaci i právem a povinností Úřadu pro ochranu osobních údajů učinit opatření k nápravě při porušení této povinnosti. Tvrzené porušení práva na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním osobních údajů podle čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod nemohlo nastat, neboť taková skutečnost ani nebyla předmětem žaloby požadující pouze poskytnutí shromažďovaných informací.

Za situace, kdy žalovaný nebyl povinen vydat rozhodnutí, a kdy při nesplnění jeho zákonné povinnosti byl příslušný konat Úřad pro ochranu osobních údajů, nebyly splněny podmínky řízení a Městský soud v Praze v souladu se zákonem žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl.

Tímto rozhodnutím městského soudu nebylo porušeno právo na ochranu základních práv a svobod soudní mocí zaručené čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ani právo na ochranu základních práv a svobod soudní mocí podle čl. 4 Ústavy ČR, neboť není vyloučeno podání žaloby proti Úřadu. Tedy ani závěry rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci Rotaru versus Rumunsko ze dne 4. 5. 2000, který se týkal porušení čl. 8, čl. 13 a čl. 6 odst. 1 Úmluvy v tom, že stát nestanovil dostatečné záruky dohledu nad činností zpravodajských služeb, dále že nestanovil dostatečné prostředky nápravy (aniž by ovšem ochranu musely poskytovat soudní orgány - § 69 rozsudku), neumožnil stěžovateli vyvrátit informace o něm uchovávané Rumunskou zpravodajskou službou, neumožnil mu posouzení žádosti o úhradu vzniklé škody soudem (jen v tomto případě je konstatováno porušení práva na projednání soudem ve smyslu § 6 odst. 1 Úmluvy), nezpochybňují napadené usnesení.

Proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost neshledal důvodnou a podle § 110 odst. 1 s. ř. s., poslední věty, ji zamítl.

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1, 2 (§ 120) s. ř. s., když stěžovatel ve věci úspěšný nebyl a žalovanému náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. června 2005

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu